

Formularz zgłoszenia dobrej praktyki

1. Nazwa i adres instytucji zgłaszającej dobrą praktykę - **Biblioteka Publiczna w Dzielnicy Wola m.st. Warszawy, al. Solidarności 90**
2. Nazwa i adres instytucji realizującej dobrą praktykę - **Wypożyczalnia dla Dorosłych i Młodzieży nr 14, Warszawa ul. Młynarska 35 a**
3. Dziedzina w jakiej realizowana jest dobra praktyka.

Prosimy wstawić X w odpowiedniej rubryce. Jeśli praktyka obejmuje więcej dziedzin, należy wskazać tylko te, które - zdaniem wnioskodawcy - odpowiadają kryteriom specyficznym, przypisanym do danej dziedziny (zob. Informacja o konkursie).

DZIEDZINA DZIAŁAŃ NA RZECZ SPOŁECZNEGO UCZESTNICTWA LUDZI STARSZYCH	TAK	NIE
uczenie się przez całe życie		
utrzymywanie zasobów kapitału ludzkiego i wydłużanie aktywności zawodowej (współpraca z pracodawcami w realizacji strategii zarządzania wiekiem i strategii „równowaga praca-życie”)		
wewnątrzpokoleniowa aktywność osób starszych	X	
integracja pokoleń w edukacji, kulturze, aktywności politycznej i działaniach wolontarystycznych - przeciwdziałanie samo wykluczeniu i izolacji starszych pokoleń	X	
tworzenie przyjaznej ludziom starszym przestrzeni publicznej (komunikacji i miejsc użyteczności publicznej)	X	
wzmacnianie kondycji zdrowotnej, sprawności i aktywności ruchowej i turystycznej starszych pokoleń		
wspieranie usług umożliwiających zaspokajanie potrzeb osób wymagających opieki w ich mieszkaniach		
wykorzystanie technologii informacyjnych do integracji społecznej (platformy komunikacyjne i edukacyjne) i do usprawniania usług społecznych (opieka medyczna na odległość, aplikacje telefoniczne, itp.)		

4. Informacje o genezie przedsięwzięcia (inicjatorzy, okoliczności - kontekst, motywy, itp.)

Klub „Godzinka w dobrym towarzystwie” działa od 18 listopada 2008 roku. Powstał z inicjatywy Bibliotekarzy, którzy obserwując i rozmawiając z Czytelnikami na co dzień, dostrzegli potrzebę stworzenia miejsca w którym senior jest jednocześnie współtwórcą (gospodarzem) jak i uczestnikiem. Biblioteka to miejsce w którym ludzie spędzają dużo czasu, dzielą się swoimi problemami, radościami, chętnie rozmawiają o książkach i sprawach codziennych. Poszukują informacji na temat możliwości spędzenia wolnego czasu. Niejednokrotnie są to osoby samotne, ale tryskające humorem, towarzyskie poszukujące „bratniej duszy”. Jednym słowem osoby „młode duchem” i otwarte na nowe znajomości. Bibliotekarze postanowili wygospodarować czas i miejsce, specjalnie na tego typu spotkania. Tak o spotkaniach napisała jedna z uczestniczek p. Anna Chabiera:

„Ktoś, kto lubi czytać, robi to przez całe życie. Oczywiście rodzaj naszych lektur zmienia się w miarę dorastania i dojrzewania. Wielu z nas ma własną bibliotekę i sami kupujemy książki. Mamy ulubionych autorów, ulubione tytuły, albo dajemy się namówić reklamom, że dana publikacja jest świetna i w sam raz dla nas. Potem siadamy w zaciszu domowego ogniska i rozsmakowujemy się w lekturze lub odkładamy z niezadowoloną miną, bo nie jest to to, co sobie wyobrażaliśmy. Wyobraźnia jest bardzo ważnym elementem czytania. Często się zdarza, że każda osoba ma zupełnie inne spojrzenie na tę samą książkę. Przychodzi jednak taki moment, kiedy nie mamy już miejsca by kupować książki lub po prostu nie stać nas na nowe egzemplarze. Wtedy przypominamy sobie o instytucji, która nazywa się Biblioteka. Okazuje się to dużo przyjemniejsze od samotnego czytania. Miłe panie doradzą, wybiorą lub specjalnie dla nas zostawią interesujące nas pozycje. Przychodzimy do biblioteki i z przyjemnością spędzamy w niej wolne chwile. Siadamy przy stoliku i przeglądamy prasę, jak ktoś chce słuchać to trochę pogadamy teatralnym szeptem, a potem wychodzimy z naręczem książek. Pewnego razu znajdujemy na drzwiach ogłoszenie: „Wypożyczalnia nr 14 zaprasza wszystkich młodych duchem na godzinkę w dobrym towarzystwie”. Z początku czytamy to niepewnie, młodzi duchem jesteśmy, dobre towarzystwo lubimy, ale na pierwsze spotkanie przychodzimy trochę onieśmieleni. Siadamy skromnie przy stoliku, uśmiechamy się do tak samo odważnych jak my, pijemy podaną kawę, chrupimy ciasteczka i czekamy, co będzie dalej. Nasze kochane dziewczynki wpadły na pomysł poznania nas ze sobą i dały nam możliwość porozmawiania o książkach, które czytamy. Możemy też opowiedzieć o interesujących nas sprawach, podzielić się refleksjami. Nie siedzimy już teraz, niekiedy sami w czterech ścianach, tylko w co drugi wtorek o godz. 14.00 „biegniemy” do biblioteki, spotykamy już znane nam twarze i opowiadamy, co przez te dwa tygodnie się wydarzyło. Na pierwszym spotkaniu to „załoga” naszej biblioteki prowadziła spotkanie. Teraz to my, jak to często nam Polakom się zdarza, mówimy jedna przez drugą. Jesteśmy pełnoprawnymi uczestnikami tych spotkań. Możemy zaproponować interesujące nas tematy do omówienia za dwa tygodnie. Mielśmy już wspólną wigilię i wymianę świątecznych przepisów. Na jednym spotkaniu miałam możliwość pokazać zdjęcia i opowiedzieć o mojej książce, relacji z podróży do Australii i Nowej Zelandii. Na ostatnim spotkaniu nie trzeba było szukać dyskoteki. Mielśmy karaoke i własne śpiewy. Aż strach pomyśleć, co jeszcze wymyślimy! My młodzi duchem, z dobrego towarzystwa, którym dano możliwość spotkania innych, podobnych nam i podzielenia się własnymi opiniami, marzeniami i wyobrażeniami. Ktoś o nas pomyślał i trafił. Strzelił w dziesiątkę!”

/'Wola Czytania " nr 1(04) kwiecień 2009

Wersja elektroniczna - <http://www.bpwola.waw.pl/pliki/wolaczytania4.pdf>

5. Opis przedsięwzięcia wg schematu przewidzianego dla prezentacji w „Złotej Księdze”

- **dane organizacji;**
Biblioteka Publiczna w Dzielnicy Wola m.st. Warszawy
al. Solidarności 90
01-003 Warszawa
www.bpwola.waw.pl

- **nazwa, istota, cel przedsięwzięcia;**

„**Godzinka w dobrym towarzystwie**” - klub czytelniczy dla seniorów działający przy Wypożyczalni dla Dorosłych i Młodzieży nr 14, przy ul. Młynarskiej 14.

„**Godzinka w dobrym towarzystwie**” to cykliczne spotkania klubowe kreowane przez uczestników, które na stałe wpisały się w kalendarz kulturalny społeczności lokalnej.

Spotkania dzielą się na dwa rodzaje: tzw. autorskie, podczas których czytelnicy prezentują własny dorobek artystyczny oraz tzw. gościnne - spotkania z ludźmi kultury. Współtwórcami klubu są ich uczestnicy, którzy proponują tematy i sposób ich realizacji. Często są głównymi bohaterami, którzy opowiadają o swoich pasjach życiowych, twórczości artystycznej i ciekawych przedsięwzięciach. Dzięki cykliczności spotkań między uczestnikami nawiązują się więzi, które przekładają się na inne sfery życia codziennego. Tematyka spotkań z ludźmi kultury jest omawiana w gronie klubowiczów, oraz dostosowana do bieżących potrzeb a także zaistniałych w danym czasie wydarzeń kulturalnych. Wydanie nowej książki na rynku wydawniczym jest przyczynkiem do zaproszenia pisarza, poety czy podróżnika. Obok spotkań, organizowane są także wystawy fotografii amatorskiej czytelników. Jest to inicjatywa inspirująca nie tylko do podróżowania czy utrwalania światowych zabytków, ale przede wszystkim zachęcająca inne osoby do rozwoju własnych zainteresowań a poprzez podróże do poznawania świata.

Przez cztery lata istnienia grupy nawiązały się przyjaźnie a uczestnicy utworzyli zwartą, ale otwartą na nowe osoby społeczność.

Cele:

- integracja społeczności lokalnej
- wzmacnianie tożsamości lokalnej
- efektywne zagospodarowanie czasu wolnego
- stworzenie relacji międzyludzkich opartych na wspólnych zainteresowaniach
- stworzenie miejsca do wymiany doświadczeń czytelniczych i społecznych oraz wymiany myśli
- zaoferowanie przestrzeni do zaprezentowania własnej twórczości artystycznej
- kształtowanie wrażliwości na problemy społeczne dotyczące lokalnej społeczności
- rozwijanie refleksji społecznej
- wspólne odnajdywanie odpowiedzi na pytania te wielkie i te małe, dzielenie się doświadczeniem a co za tym idzie wzajemne wspieranie się w trudnych sytuacjach
- stworzenie warunków do poszerzania zainteresowań i poszukiwań nowych możliwości samorozwoju
- działanie zespołowe, wspólne kreowanie tematów spotkań - nowych możliwości poznawczych
- kreowanie mody na zgłębianie wiedzy oraz poszukiwania nowych informacji
- umożliwienie uczestnictwa w kulturze
- angażowanie w działania Biblioteki
- upowszechnianie kultury realizowane poprzez organizowanie imprez artystycznych, spotkań autorskich, dyskusji, prelekcji, wystaw
- ukształtowanie przekonania, iż Biblioteka nie spełnia tylko roli wypożyczalni materiałów bibliotecznych, ale również może być przestrzenią dla działań kulturalnych

- **uzyskane rezultaty;**

Rezultaty działań

- zaspokajanie potrzeb seniorów na płaszczyźnie kulturalnej, poznawczej i edukacyjnej
- stworzenie przestrzeni umożliwiającej wymianę poglądów oraz efektywne wykorzystanie czasu

- Biblioteka stała się miejscem znanym, popularnym i lubianym - centrum informacyjno-kulturalnym dzielnicy
- wzbudzenie poczucia przynależności do wspólnoty, dającej oparcie i zrozumienie
- działanie Biblioteki przyczyniło się do pełniejszego rozpoznania potrzeb czytelniczych i kulturalnych środowiska lokalnego
- wzrost liczby odwiedzin i wypożyczeń
- rozwinięcie i umocnienie poczucia konieczności uczestniczenia w spotkaniach grupowych oraz kontaktów personalnych
- zbudowanie poczucia więzi i wspólnoty, będących podstawą integracji grupy osób
- promowanie innych instytucji kulturalnych dysponujących ofertą dla seniorów
- motywacja Bibliotekarzy do doskonalenia warsztatu pracy
- pobudzanie uczestników spotkań do zaangażowania w działalność klubu i uczestnictwa w innych założeniach programowych Biblioteki
- inspiracja do rozwoju własnej twórczości (literackiej, fotograficznej, informatycznej)

Znaczenie osiągnięcia

W środowisku lokalnym uczestnicy spotkań są postrzegani jako grupa aktywizująca. Spotkania są gwarancją ciekawie spędzonego czasu a Biblioteka stała się źródłem informacji o ofercie kulturalnej zarówno Dzielnicy jak i miasta. Forma spotkań ma wpływ na kształtowanie wrażliwości kulturowej w środowisku lokalnym, miejsce spotkań sprzyja zaś społecznej komunikacji, aktywizacji intelektualnej i stanowi podłoże do twórczego samorozwoju artystycznego seniorów. Klubowicze biorą czynny udział w przygotowaniach kolejnych spotkań, sprawia im to dużo satysfakcji i z dumą opowiadają o nich rodzinie i znajomym. Integracja grupy, jej trwałość i rozpoznawalność wśród innych grup społecznych stały się przykładem dobrych praktyk i inspirującym źródłem działania. Mieszkańcy podejmują nowe wyzwania mobilizujące do dalszej aktywności. Instytucje kultury, nawet spoza dzielnicy, przysyłają zaproszenia dla seniorów Godzinki, którzy dali się poznać jako czynni uczestnicy organizowanych imprez. Wielokrotnie autorzy inicjatywy prezentowali ideę „Godzinki” na konferencjach i szkoleniach dla Bibliotekarzy z regionu mazowieckiego. Biblioteka stała się miejscem wyjątkowym, miejscem do którego każdy wraca z przyjemnością i przekonaniem, że znajdzie dla siebie przestrzeń duchową oraz intelektualną. Aktywizacja seniorów przyczyniła się do integracji społeczności lokalnej, wzmocnienia więzi między uczestnikami oraz aktywnego udziału w życiu społecznym. Uczestnicy poprzez wymianę informacji dokonują świadomego wyboru oraz chętniej angażują się w działania kulturalne i społeczne w dzielnicy. Liczba uczestników w różnych formach spędzania wolnego czasu w dzielnicy znacznie wzrosła, a to dzięki stałym informacjom uzyskanym w Bibliotece. Osoby te chętniej korzystają z programów przygotowanych przez Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia w Dzielnicy Wola oraz z bogatej oferty kulturalnej miasta

Spotkania Klubu Czytelniczego, które trwają od pięciu lat zmotywowały uczestników spotkań do podjęcia nowych wyzwań. Na spotkaniu w październiku 2013 roku uczestnicy zaakceptowali ideę stworzenia amatorskiego teatru pod nazwą „**Przez godzinkę**”. Tekst przedstawienia scenicznego pt. „Wcale nie” napisała Anna Chabiera, a do wzięcia udziału w tym przedstawieniu zgłosiło się 12 osób. W trakcie trwania prób pogłębiła się więź między klubowiczami, co przejawiało się we współpracy nad techniką aktorską, wzajemnym informowaniu i przypominaniu o kolejnych próbach, pomaganiu w dotarciu na kolejne spotkania oraz wspólnej nauce tekstu sztuki. Praca nad przygotowaniem przedstawienia była okazją do uczenia się sztuki kompromisu, wzajemnego szacunku na płaszczyźnie grupy oraz umiejętności przyjmowania krytycznych uwag. Przygotowanie przedstawienia wymagało podjęcia nowych wyzwań. Ktoś był odpowiedzialny za charakteryzację aktorów, kostiumy i rekwizyty. Ktoś przygotował oprawę muzyczną. Udział w realizacji zmotywował grupę do skorzystania z oferty teatrów zawodowych. Grupa dokonała wyboru sztuki i udała się wspólnie do teatru Kamienica. Po obejrzeniu spektaklu, na kolejnej próbie moderator spotkań przygotowała, na prośbę uczestników, krótką historię teatru. Wszyscy chętnie

opowiedzieli o swoich ulubionych aktorach i sztukach.

- **opis etapów działania (z podaniem czasu ich realizacji);**

Spotkania odbywają się dwa razy w miesiącu, nieprzerwanie od listopada 2008 roku. W każdy pierwszy i trzeci wtorek miesiąca. W okresie od 18 listopada 2008 roku do 30 czerwca 2014 roku (67 miesięcy) odbyły się 132 spotkania.

Etapy działań:

- przedyskutowanie propozycji powstania klubu w gronie Bibliotekarzy
- przeanalizowanie zaobserwowanych w pracy codziennej potrzeb czytelników-seniorów
- zaproponowanie miejsca do spotkań
- przygotowanie oferty wstępnej (plakaty, ulotki, informacja prasowa)
- przeprowadzenie pierwszego spotkania (przedstawienie propozycji i zapytanie o oczekiwania ze strony uczestników)
- przygotowanie drugiego spotkania (omówienie wspólnego celu - dyskusja)
- przeprowadzenie kolejnych 130 spotkań, których współautorami są seniorzy

- **zastosowane sposoby działania, narzędzia;**

Zakres kolejnych spotkań jest proponowany i zazwyczaj prowadzony przez samych uczestników, tematyka nie jest narzucana góry a harmonogram ze względu na duże zainteresowanie układany jest na kilka tygodni wcześniej.

Metody edukacyjne wykorzystywane podczas spotkań: spotkania autorskie, wystawy, dyskusje tematyczne, prelekcje, prezentacje multimedialne, prezentacja literatury.

- **uczestnicy (beneficjenci, jednostki organizacyjne, partnerzy);**

Grupa docelowa do wolscy seniorzy, wśród których ujawnili się ludzie ze swoimi pasjami i talentami. Jednym zdaniem są to osoby „młode duchem”, które kochają życie i rozwijają swoje pasje niejednokrotnie inspiracje czerpiąc ze spotkań. Oto kilka wypowiedzi:

- *„Bardzo często mamy możliwość, my poeci i pisarze amatorzy, przeczytać swoje utwory. Jest to bardzo duże dla mnie przeżycie. Widzą i czują, że wszyscy słuchają z zainteresowaniem, przyjemnie jest mieć dla kogo pisać.”*
- *„Ostatnio, w trakcie mojego spotkania, prezentując swoje wspomnienia ze wzruszenia zbrakło mi głosu i właściwie większość utworów przeczytała moja żona. Panie słuchają z uwagą, odnajdują we wspomnieniach swoje lata młodości, uśmiechają się do nich”*
- *„Ponad pięć lat już się spotykamy, pięć lat coś piszemy, planujemy, układamy harmonogramy, jedna z pań przygotowuje dla nas okazjonalne prezenty, które sama wykonuje, i oczywiście wydajemy książki. To jest dopiero twórcza grupa seniorów.”*
- *„Pod wpływem naszych godzinek i pozytywnie odbieranych prelekcji podróżniczych poczułam, że mogę przekazać swoją wiedzę w innych miejscach. Postanowiłam pokazać moje podróże i refleksje z nich w innym ośrodku dla seniorów, i tak się zaczęła moja współpraca z Ośrodkiem Pomocy Społecznej na Woli. ”*

- **nakłady (pieniądze, kadry, czas pracy, wykorzystywana przestrzeń, urządzenia itd.);**

Spotkania odbywają się w części czytelnianej Biblioteki a jej przestrzeń dostosowywana jest do potrzeb spotkania (ustawienia stołów i krzeseł: kawiarniane, integrujące, kinowe). Spotkania odbywają się w czasie

godzin pracy Biblioteki. Klubowicze często przynoszą własne wypieki, owoce z działki a także składają się na zakup kawy i herbaty. Klub nie otrzymuje dodatkowych dotacji na działalność.

- **ocena i samoocena (mocne strony/zalety; zagrożenia/możliwe trudności);**

Na podstawie analizy materiału do pracy dyplomowej pt. „*Klub Czytelniczy "Godzinka w dobrym towarzystwie" jako forma animacji społeczno- kulturalnej*”, w formie wywiadów z organizatorami i uczestnikami Klubu zebranego przez kierownika filii p. Renatę Jaworek można stwierdzić, iż seniorzy mają bardzo pozytywną opinię na temat działalności klubu. Oto kilka wypowiedzi:

- „*Jeżeli chodzi o ścisłość to jedyna biblioteka, którą znam, która tak przyjemne ma spotkania. Tutaj można czuć się bardzo dobrze, personel jest, nie chwalcę go, na bardzo wysokim poziomie, kultura. Jest tu bardzo przyjemnie, chętnie się tu przebywa. Panie opowiadają o tym, co dzieje się w innych placówkach, gdzie można wysłuchać ciekawej prelekcji, gdzie są pokazywane nowe wystawy. Wiemy gdzie pójść i nie musimy się denerwować, że o czymś zapomnieliśmy, bo dostajemy listę z ofertami. ”*
- „*Dobrze jest spotkać się z innymi ludźmi, którym zależy na dobrym spędzeniu czasu. Ważne jest abyśmy, my seniorzy, aktywnie żyli i wciąż się rozwijali. Nasze spotkania godzinowe dają nam możliwość bycia z innymi, lubimy się wzajemnie. Często razem idziemy na prelekcje czy też inne spotkania do innych Bibliotek na Woli albo do Domu Kultury, tego przy ul. Działdowskiej. Na spotkaniach wiele się dzieje, dopisuje nam humor. Zdarza się, że coś mnie zainspiruje, któraś z pań coś opowie, albo sama sytuacja wpłynie na moje natchnienie. Piszę wtedy opowiadanie, które odczytuję na godzinie, kiedy nie mamy konkretnego spotkania. ”*
- „*Wspólne wyjścia do teatru, czy do galerii, są dla nas świetnym sposobem na spędzenie wolnego czasu. Zdarza się często, że na spotkaniu godzinowym umówimy się w kilka osób i wyruszamy na wyprawę po Woli, zwiedzamy, fotografujemy. Potem relacjonujemy nasze wrażenia innymi klubowiczom.*
- „*Dzięki przychodzeniu na nasze spotkania godzinowe to wiem, co się dzieje na Woli, nasze panie bibliotekarki przygotowują nam spisy na dany miesiąc, żebyśmy wiedzieli co w trawie piszczy, tzn. o ciekawych spotkaniach. Poza tym każdy przyniesie jakieś wiadomości, opowiadamy sobie gdzie byliśmy, co ciekawego widzieliśmy ostatnio, którą książkę warto przeczytać. ”*

Przeprowadzone badania dowiodły, iż spotkania klubowiczów przeniosły się w obszar życia prywatnego, wspólnego spędzania wolnego czasu, okazywania zainteresowania innymi i pomagania w czynnościach dnia codziennego. Powstały silne więzi między uczestnikami spotkań. Stwierdzają to Bibliotekarze opiekujący Klubem mówiąc:

- „*Spotkania dla seniorów, które odbywają się w naszej Bibliotece trwają od wielu lat i mają wielu uczestników, wciąż dochodzą nowe osoby. Widać, że uczestnicy tych spotkań są ze sobą zżyci, chętnie spotykają się, dzielą się swymi przeżyciami, doświadczeniami. ”*
- „*Seniorzy wzajemnie pomagają sobie, niektóre panie są samotne i jest to dla nich okazja żeby spotkać z innymi, zaprzyjaźnić się. Robią sobie zakupy, chodzą na wycieczki. Panie wymieniły się telefonami i dzwonią do siebie, pilnują terminów, przypominają sobie na wzajem o różnych sprawach. ”*
- „*Bardzo mi się podobają więzy jakie połączyły uczestników godzinki. Nie są to znajomości utrzymywane tylko w trakcie spotkań ale też są realizowane w życiu codziennym. Skutkiem spotkań są nawiązane przyjaźnie, wszyscy wspierają się nawzajem, motywują, potrafią żartować z siebie samych. Fajne jest to, jak poczuwają się do współtworzenia spotkań, przejawia się to w przygotowaniu drobnego poczęstunku, w wystroju na spotkania z okazji świąt okolicznościowych ”*
- „*W ciągu tych lat było wiele ciekawych spotkań, które niosły ze sobą silny ładunek emocjonalny, powodujący, że wspólne przeżycia nas wszystkich łączą, samych uczestników i nas Bibliotekarzy z Klubowiczami. ”*

Na rolę Klubu jako miejsca ogniskującego twórczą atmosferę zwrócili uwagę w swych opiniach goście zapraszani na spotkania. Z badań wynika, iż spotkania Klubu Czytelniczego wywierają bezpośredni wpływ na Bibliotekarzy, opiekujących się tą formą. Pobudzają ich do działania i utwierdzają w przekonaniu, że praca jest potrzebna i doceniana przez uczestników. Badane osoby tak to wyraziły:

- *„My bibliotekarki, od samego początku wciągnęłyśmy się w życie godzinki, z przyjemnością czekałyśmy na kolejne spotkanie i czyniłyśmy przygotowania. Przez kolejne lata działalności starałyśmy się sprostać potrzebom i pomysłom, o których mówili seniorzy. Dostosowujemy tematy do oczekiwań, tak by seniorzy mieli ochotę przybywać na spotkania godzinowe i wciągali się w dyskusję albo z ochotą wysłuchali przygotowanej prelekcji. Po ustaleniach z nimi zapraszamy gości, często słyszymy od nich: może na kolejnych spotkaniach zrobimy poezję i pomagają zorganizować wtedy godzinę poetycką. ”*
- *„Myślę, że to był super pomysł. My same także czerpiemy od naszych uczestników bardzo dużo. Uczymy się pokory, uczymy się tego, że wiek nie jest przeszkodą żeby działać, aktywnie się rozwijać, uczestniczyć w życiu społecznym, kulturalnym. Jestem pełna podziwu dla seniorów i mam nadzieję, że będąc wieku 50+ będę taka aktywna i miała siłę ochotę chodzić właśnie w takie miejsca. ”*
- *„Bardzo miłe, dla nas bibliotekarzy, jest docenienie naszego wkładu w godzinę, czego przejawem są podarunki przygotowane przez uczestniczkę, wierszyki czy słowa uznania. Jako pracownik biblioteki jestem zadowolona, że w spotkaniach bierze udział tak dużo osób. My ze swojej strony staramy się urozmaicać te spotkania, przygotowujemy teksty literackie związane np. ze świętami, obrzędami. Jestem osobą, która prowadzi kronikę w związku z tym uwieczniam nasze spotkania na fotografiach. Oprócz zdjęć w kronice zamieszczam opis przebiegu spotkania, piszę jak przebiegało spotkanie, co się działo, czego dotyczyło. W tych spotkaniach porusza mnie serdeczność i optymizm. ”*

Zaangażowanie Bibliotekarzy zauważają również uczestnicy spotkań, czego dają wyraz w słowach:

- *„ Ten personel, nie chwalebę go specjalnie, bo one są tak skromne, że zawsze cichutko wszystko załatwiają panie, ale z przyjemnością tu przychodzę. Robią niespodzianki, jak jest jakieś święto, czy to święto kobiet, czy walentynki, jakieś tam lanie wosku, tak niespodziewanie tak wszystko to organizują, zaskakują wszystkich tych, którzy tu przychodzą. To według mnie należałoby to propagować szerzej, dużo szerzej. ”*

Zarówno badani, jak i uczestnicy Klubu podkreślali trafność doboru formy i treści spotkań do ich oczekiwań oraz możliwości wpływu na wybór podejmowanych tematów. Na ten temat tak się wypowiedzieli:

- *„Są wśród członków osoby, które mają pasje, przygotowują w związku z tym na spotkania własne tematy, opowiadają o podróżach, czytają wiersze, opowiadania własnego autorstwa. Uważam, że powołując do działania Klub Czytelniczy w formie spotkań autorskich, przeznaczonych dla klubowiczów i gościnnych z zapraszającymi znanymi osobami był strzałem w dziesiątkę. Umożliwił każdemu zaczerpnienie z proponowanych tematów coś dla siebie.. ”*
- *„ Często sami uczestnicy są autorami, czytają swoją twórczość, przedstawiają swoje prace manualne, które wykonują na innych spotkaniach. O fenomenie zjawiska świadczy, to, jak długo jest realizowana godzinka. Do tej pory nie zgasi zapał w seniorach do spotkań. Klubowicze mają możliwość przedstawiania swoich własnych zainteresowań i twórczości w ramach spotkań autorskich. Mogą żywo dyskutować o zmianach zachodzących w codziennym życiu, problemach dotyczących środowiska senioralnego. ”*
- *„Oczywiście zapraszamy pisarzy, poetów, muzyków, przyjaciół Biblioteki, którzy nieodpłatnie prowadzą wykłady czy prelekcje. I tak jak mówiłam, ze względu na wiek i zdrowie seniorzy włączają się na miarę możliwości. Właściwie to wszystko jest organizowane na bazie współdziałania. ”*
- *„Ponad pięć lat temu jak zaczynaliśmy wszyscy razem się spotykać, ucieszyliśmy się, że w końcu będzie miejsce, w którym będzie się coś działo. Odkąd przeszedłem na emeryturę zacząłem robić zdjęcia, spisywać swoje wspomnienia, pisać wiersze i opowiadania. Ucieszyła mnie możliwość pokazania innym*

osobom tego co tworzę. Zanim powstał nasz klub przychodziłem do biblioteki tylko po książki, rozmawiałem z paniami bibliotekarkami, one wiedziały co robię. Na trzecim spotkaniu godzinki ustaliliśmy, że będę mógł przeczytać swoją poezję. Później w ciągu następnych lat przedstawiałem na godzinkach moją twórczość. Często też pisałem wiersze związane z wydarzeniami na spotkaniach, które z przyjemnością później czytałem. ”

- „Mamy u nas różne tematy, mamy ludzi, którzy potrafią pisać, wiersze, podróże, które odbyli opisują. Naprawdę jest to miejsce, które należy propagować, żeby jak najwięcej takich miejsc było. Żeby była wtedy ta kultura, ta sympatia, ten spokój ducha, który one wprowadzają tutaj w tej bibliotece. Przychodzą panie, panowie, którzy mówią różne prelekcje. Ostatnio nawet, bo był karnawał, mieliśmy naukę tańca. Pomysły mają doskonałe, trzeba im przyznać. Pomimo, że mają tak mało miejsca, jednak potrafią. I ten taniec na przykład był tak przyjemny, że mając w moim wieku możliwość potańczenia, a to już senior z dokładką, to naprawdę coś pięknego.”

Badani uczestnicy w swoich wypowiedziach akcentowali także ważną rolę Klubu w ich życiu osobistym mówiąc:

- „Odkąd przychodzę na spotkania, czyli od pięciu lat, mam przyjaciół. Wiem, że wspólnie z koleżanką mogę wyjść na spacer, i że jak poproszę o pomoc, to ją otrzymam. Moja rodzina mieszka w Kanadzie dlatego jest dla mnie ważne, że mam wokół siebie grono ludzi, którzy mnie lubią i wysłuchają.”
- „Taka więź wytworzyła się między paniami, po prostu się polubiłyśmy. To starsze osoby jednak przychodzą na nasze godzinki, opiekujemy się sobą, dzwoniemy do siebie. Niektórzy z nas są samotni, dzieci wyjechały, mamy wtedy siebie. Tyle lat już minęło wspólnych spotkań, że znamy się dobrze. Często planujemy co można przygotować na kolejne nasze spotkanie, co by tu podpowiedzieć paniom bibliotekarkom by mogły zaprosić gościa na spotkanie.”
- „W trakcie realizacji naszego teatru poznaliśmy się na sto procent, każda z pań miała coś dopowiedzenia, cała grupa teatralna się zintegrowała. W końcu pamiętamy swoje imiona i nazwiska (śmiech) dzięki czytany rolom. Nie jest łatwo starszym ludziom tak szybko nauczyć się tekstu wobec czego umawialiśmy się małymi grupami na kawę i uczyliśmy się.”

/Źródło: „Klub Czytelniczy "Godzinka w dobrym towarzystwie" jako forma animacji społeczno-kulturalnej” praca dyplomowa Renaty Jaworek pod kierunkiem dr Barbary Jedlewskiej. Wyższa Szkoła Pedagogiczna ZNP w Warszawie. /

Wypowiedź klubowiczki, która dołączyła do klubu dwa lata temu.

„Nazywam się Jolanta Grotte. Od 35 lat jestem mieszkanką Woli. Od kilku lat na emeryturze W tym czasie dołączyłam do wolskiej grupy Seniorów. Wiele czasu spędzam w wolskich bibliotekach. Moja przygoda Seniorki zaczęła się w Bibliotece Publicznej na ul. Redutowej, gdzie p.o. kierownika Pani Roma Sypniewska wprowadziła mnie do świata bardzo ciekawych spotkań z cyklu "Chwila dla Ciebie". I tu się wszystko zaczęło. Tu omawiamy książki, dyskutujemy na ich temat. Organizowane są spotkania z ciekawymi ludźmi. Wyjścia do teatru dla Seniorów przy uzyskaniu wejściówek po niskiej cenie. Pani Roma Sypniewska wraz ze swoim zespołem pracowniczym bardzo dba o czytelnika Biblioteki, o Seniora, poświęcając nieraz swój czas po pracy bezinteresownie pomagając przy rozwiązywaniu problemów Seniora, np. związanych z komputerem. Za co bardzo dziękuję.

W niedługim czasie trafiłam do Biblioteki Publicznej na ul. Młynarskiej 35a, gdzie kierownik Pani Renata Jaworek wraz ze swoim zespołem pracowników zwróciła szczególną moją uwagę na spotkania z cyklu "godzinka w dobrym towarzystwie". Nazwa trafiona w "dziesiątkę". Bo rzeczywiście są to spotkania, które dają Seniorom wiele radości. Ta godzinka powoduje, że Senior zapomina choć przez chwilę o szarej codzienności jaka go otacza. Przybliża, łączy, uczy, bawi Seniorów. Troski często pozwala odsunąć od siebie. Radością obdarza każdą chwilę. Po prostu czują się potrzebni. Czas Seniorom mija tu mile, a szarość dnia znika. Godzinka pozwala zapomnieć czasami jakie są smutne dni. Tu zawierają się przyjaźnie.

W ostatnim czasie z inicjatywy Pani kierownik Renaty Jaworek powstał teatrzyk Seniora noszący nazwę "Przez godzinę". Seniorzy uwierzyli w siebie, że świat nie jest dla nich zamknięty. Czego dowodem jest wystawienie mini przedstawienia pt. " Wcale nie ".

Dzielnica Wola, moja ukochana, wiele uwagi poświęca Seniorom. I tu z tego miejsca pisząc te słowa z całego serca dziękuję Organizatorom czasu dla Seniora w Dzielnicy Wola."

- **warunki wstępne (np. potrzebne zasoby, kompetencje);**

Aby klub działał potrzebna jest odpowiednia atmosfera, którą wspólnie stworzyli Bibliotekarze i Czytelnicy. Kompetencje pracowników Biblioteki, ich otwartość, życzliwość i naturalna potrzeba opieki nad czytelnikiem spowodowały, że miejsce jest magiczne. Świadczyć może o tym także fakt iż dwie klubowiczki obchodziły tu swoje 90 urodziny. Uczestnictwo w spotkaniach jest dobrowolne każdy może dołączyć do grupy w dowolnym momencie. Grupa jest otwarta na nowych członków. Uczestnicy spotkań chętnie rozwijają swoje umiejętności komputerowe i uczęszczają nieodpłatnie na kursy komputerowe organizowane przez Bibliotekę, Jedna z uczestniczek najpierw uczęszczała na kurs obsługi komputera aby nauczyć się pisać i móc przepisywać swoje wiersze (wydała tomik poezji), następnie skończyła kurs obsługi PowerPointa i teraz sama przygotowuje swoje wieczorki poetyckie w oparciu o prezentację. Inna Pani wydała już drugą książkę ze swoich podróży, miała własną wystawę fotograficzną a pokaz slajdów stał się normą przy każdym spotkaniu autorskim. Mamy wśród klubowiczów osoby, które wygrywają w konkursach rękodzielniczych a swoimi pracami obdarowują klubowiczów przy spotkaniach okazyjnych. Wielu seniorów uwielbia fotografować i oni też mogli pochwalić się swoją twórczością i mieć własną wystawę. Grupa jest bardzo twórcza, otwarta i kreatywna, pełna optymizmu.

- **ewentualne doświadczenia z wdrażaniem dobrej praktyki w innym miejscu i czasie.**

„Godzinka w dobrym towarzystwie” jest najstarszym klubem czytelniczym tego typu działającym w Warszawie. Z uwagi na sukces klubu a także ograniczenia zdrowotne niektórych wolskich seniorów zaistniała potrzeba otwarcia drugiego klubu w drugim końcu dzielnicy. W styczniu 2010 roku przy Wypożyczalni dla Dorosłych i Młodzieży nr 80 przy ul. Redutowej 48. powstał klub czytelniczy pt. „Rozmowy z puentą. Z tej formacji w sposób naturalny powstały dwie podgrupy: „Dyskusyjny Klub Książki” realizowany we współpracy z Instytutem Książki oraz „Chwila dla Ciebie”. W chwili obecnej obie grupy prowadzą spotkania raz w miesiącu z przerwą wakacyjną.

6. Czy była przeprowadzona ewaluacja zewnętrzna ocenianej praktyki? Tak/Nie

Jeżeli tak - prosimy o dostarczenie dokumentacji.

7. Czy przedsięwzięcie było promowane (media, konferencje, zgłoszenie do konkursu itp.)? Tak/Nie

Informację o projekcie można znaleźć m.in.:

- Strona Biblioteki z galerią (<http://www.bpwola.waw.pl/index.php/opublikowane-artykuv/99-mynarska/158-godzinka-w-dobrym-towarzystwie.html>)
- Platforma kultury (<http://www.platfonnakulturv.pl/artvkuly/115725-godzinka-w-dobrym-towarzystwie-warszawa.htmn>
- Artykuł o "Godzince w dobrym towarzystwie" w portalu biblioteki.org (<http://www.biblioteki.org/pl/wiadomosci/czytai/770>)
- Film o „Godzince w dobrym towarzystwie" <http://www.youtube.com/watch?v=w32ypLGFxUw>)

Prezentacja projektu m.in.:

- Prezentacja inicjatyw podejmowanych w wolskich Bibliotekach na rzecz aktywizacji edukacyjno-kulturalnej seniorów w Szkole Dobrych Praktyk prowadzonej przez Bibliotekę Publiczną w Dzielnicy Praga Południe m. st. Warszawy.
- Przedstawienie działań skierowanych do seniorów podczas „Senioraliów” organizowanych przez Stronnictwo Demokratyczne Wschód w Bibliotece Narodowej.
- Prezentacja inicjatyw podejmowanych w wolskich bibliotekach na rzecz aktywizacji edukacyjno-kulturalnej seniorów podczas konferencji pt. „Ochota na życie” zorganizowanej przez Urząd Dzielnicy Ochota m. st. Warszawy oraz Bibliotekę Publiczną w Dzielnicy Ochota.
- Działanie Klubu zostało wpisane do wniosku jako jedna z inicjatyw Biblioteki w ramach konkursu „Mistrz Promocji Czytelnictwa - 2011” - Biblioteka otrzymała wyróżnienie.

8. Czy wnioskodawca dysponuje informacjami o zainteresowaniu tym przedsięwzięciem w innych instytucjach/ organizacjach, o naśladowcach? Tak/Nie

Zarówno w środowisku bibliotekarskim jak i wśród instytucji kultury, które organizują czas wolny dla seniorów, nasza inicjatywa jest znana i rozpoznawalna. Można nawet pokusić się o stwierdzenie iż „Godzinka w dobrym towarzystwie” stała się ikoną klubów senioralnych . Jesteśmy zapraszani na spotkania, prezentacje i konferencje by zdradzić nasz „przepis na sukces”.

Poradnik Bibliotekarza 11/2010 - „O klubach seniora - na przykładzie wolskich bibliotek publicznych” (Mirosława Dobrowolska)

Mirosława Dobrowolska - pracownik Instytutu Książki i Czytelnictwa Biblioteki Narodowej, podejmuje w swojej pracy działania na rzecz aktywizacji seniorów. Autorka książki „Seniorzy w bibliotekach publicznych: poradnik”. Wymieniła i opisała obszary działań, w których Biblioteka może wspomagać seniorów w rozwoju, zdobywaniu wiedzy i przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu. W swoich artykułach podkreśliła, jak ważne jest zmierzanie do zaktywizowania środowiska lokalnego, czego dowodem stał się prężnie działający Klub Czytelniczy „Godzinka w dobrym towarzystwie”.

„Seniorzy w bibliotekach publicznych” - Mirosława Dobrowolska. Warszawa: Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 2012

9. Inne informacje - ważne zdaniem wnioskodawcy (np. link do stron internetowych).

Strona z galerią (<http://www.bpwola.waw.pl/index.php/opublikowane-artvkuv/99-mvnarska/158-godzinka-w-dobrvm-towarzvstwie.htmn>)

Załączniki:

Prezentacja multimedialna przygotowana z okazji 5. lecia „Godzinki w dobrym towarzystwie”
(w wersji elektronicznej i papierowej)